

Borsa İstanbul (BIST), 26 Mayıs 2025 itibarıyla kaldıraçlı ve kısa (inverse) endekslerin hesaplanmasına başlayacağını duyurdu. Bu yenilik, yatırımcılara farklı stratejiler geliştirme imkânı sunarken yeni finansal ürünlerin geliştirilmesi için de altyapı sağlayacak.

Kaldıraçlı endeksler, bir dayanak endeksin (örneğin BIST 100 veya BIST 30) aynı yönlü ancak daha güçlü hareketini yansıtır. Bu endekslerde belirli bir kaldıraç oranı uygulanır. Örneğin, BIST 100 %1 yükselirse BIST 100 Kaldıraçlı 2X, %2 yükselir. Aynı şekilde, BIST 100 %1 düştüğünde %2 düşer. Bu sayede, yatırımcılar daha düşük bir sermaye ile daha yüksek getiri potansiyeline erişebilirler.

Kaldıraçlı endekslerin getiri hesabında, bu yatırımın kredi kullanılarak finanse edildiği varsayılır. Bu nedenle, BIST bu finansman maliyetini BIST-KYD Repo (Net) Endeksi üzerinden belirleyerek, kaldıraçlı endeksin getirisine bu maliyeti yansıtır.

BIST 100 Kısa gibi kısa endeksler ise, BIST 100'ün ters yönlü hareketini takip eder. Örneğin, kaldıraç oranı -2 olan bir endeks, BIST 100 %1 düştüğünde %2 yükselir; BIST 100 %1 yükseldiğinde ise %2 düşer. Bu endeksler, piyasanın düşeceğini düşünen yatırımcılar için hem korunma (hedge) hem de kazanç fırsatı sunar.

Ayrıca kısa endekslerin hesaplanmasında, yatırımcının bu pozisyondan elde ettiği nakdin günlük faizle değerlendirildiği kabul edilir. Bu varsayım, kısa pozisyondan elde edilen nakdin faizle değerlendirileceğini kabul ettiği için kısa endeksin getirisine olumlu yönde katkıda bulunur.

Hangi Endeksler Hesaplanacak?

Borsa İstanbul'un duyurusuna göre, 26 Mayıs 2025 itibarıyla aşağıdaki endeksler işlem göreceği şekilde gün sonunda hesaplanmaya başlanacak:

Endeks Adı	Dayanak Endeks	Kaldıraç Oranı
BIST 100 Kısa	BIST 100	-1
BIST 100 Kısa 2X	BIST 100	-2
BIST 100 Kısa 3X	BIST 100	-3
BIST 100 Kısa 4X	BIST 100	-4
BIST 100 Kaldıraçlı 2X	BIST 100	2
BIST 100 Kaldıraçlı 3X	BIST 100	3
BIST 100 Kaldıraçlı 4X	BIST 100	4
BIST 30 Kısa	BIST 30	-1
BIST 30 Kısa 2X	BIST 30	-2
BIST 30 Kısa 3X	BIST 30	-3
BIST 30 Kısa 4X	BIST 30	-4
BIST 30 Kaldıraçlı 2X	BIST 30	2
BIST 30 Kaldıraçlı 3X	BIST 30	3
BIST 30 Kaldıraçlı 4X	BIST 30	4

Uluslararası Karşılaştırma: Leveraged ve Inverse ETF'ler

Dünyada bu tür ürünler, genellikle leveraged ETF (LETF) ve inverse ETF olarak bilinir. Örneğin, ABD'de Nasdaq 100, S&P 500 gibi endekslere dayalı 2x veya 3x kaldıraçlı ETF'ler uzun süredir işlem görmektedir. Bu ürünlerin amacı, günlük bazda endeksin belirli bir katı kadar getiri sunmaktır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken çok önemli bir detay vardır: Bu ürünler uzun vadeli yatırım aracı değil, kısa vadeli alım-satım (trading) araçlarıdır. SEC ve diğer düzenleyici kurumlar bu ürünleri sıkı biçimde denetlemektedir, çünkü yatırımcılar yüksek kazanç hedefiyle girip büyük zararlar edebilirler ve bu ürünler piyasa oynaklığını artırabilirler.

Avantajlar:

- Düşük sermaye ile yüksek getiri imkanı
- Kısa endeksler ile düşüşlerden kazanç elde etme fırsatı
- Hedge amaçlı kullanım
- Geniş endeks ve varlık temelli ürün çeşitliliği

Riskler:

- Günlük bazda çalıştığı için uzun vadede sapma riski
- Kayıpların da kaldıraç oranı kadar büyümesi
- Karmaşık yapıların herkes için uygun olmaması
- Düşük hacimli ürünlerde likidite riski

Bu ürünler; günlük işlem yapan, risk yönetimini bilen, kaldıraçlı ürün mantığını anlayan ve gerektiğinde pozisyonlarını anlık takip edebilen yatırımcılar için uygundur. Uzun vadeli "al ve tut" stratejisine uygun değildir.

Borsa İstanbul'un başlattığı kaldıraçlı ve kısa endeksler, sermaye piyasalarının derinleşmesi açısından önemli bir yenilik. Ancak bu ürünlerin hem fırsat hem de ciddi riskler içerdiği unutulmamalıdır. Özellikle bireysel yatırımcılar için eğitimi, dikkatli ve sınırlı kullanımla değerlendirilmesi önemlidir.

Daha fazla bilgi için:

BIST Resmi Duyurusu